

آزادی شهر

۱ مهر تا ۴ آبان ۵۹

بخش مهمی از مدافعان، نیروهای مردمی بودند. شیخ شریف قنوتی با گروهش از بروجرد آمده بود. احمد شوش که در فلسطین و لبنان دوره دیده بود، زنگ زده بود هم دوره‌ای‌هایش از شمال خودشان را رسانده بودند. بابازائر پیرمردی بود که با یک برنو از سبزوار آمده بود. امام‌جمعه‌ی خرمشهر در جمع مدافعان بود. رسول نورانی و بهنام محمدی که سیزده سال بیشتر نداشتند هم همین‌طور. عشایر خرم‌آبادی و شهرهای اطراف هم بودند. بهروز مرادی، معلم خرمشهری، کنار دانش‌آموزان خودش از شهر دفاع می‌کرد.

«ایران اعلام کرد نام خرمشهر را- که در فارسی به معنای شهر حاصلخیز است- به خونین شهر، که به معنای شهر خون است تغییر داده است.»

لس آنجلس تایمز، ۲۸ مهر ۱۳۵۹

۲۴ مهر ۵۹

در دهه‌ی سوم مهر سقوط شهر قطعی به نظر می‌رسید، اما مدافعان از شهر بیرون نمی‌رفتند. مسئولان اصرار می‌کردند، اما کسی دلش نمی‌آمد شهر را ترک کند. روز ۲۴ مهر شدیدترین مقاومت‌ها در خیابان ۴۰متری انجام شد؛ روزی که خرمشهر خونین‌شهر نام گرفت.

۷ مهر ۵۹

از ۷ مهر تلاش ارتش صدام برای فتح شهر بیشتر شد. برای منطقه‌ی پل نو شانس خود را امتحان کردند که با مقاومت مدافعان پیشروی‌شان متوقف شد و تلفات دادند.

۱ مهر تا ۴ آبان ۵۹

مسجد جامع خرمشهر قلب تپنده‌ی مقاومت بود و دوم آبان که بسیاری از نقاط شهر سقوط کرده بود، هنوز در اطراف مسجد جامع مقاومت وجود داشت.

۳ آبان ۵۹

سوم و چهارم آبان حلقه‌ی محاصره‌ی مسجد جامع و پل خرمشهر تنگ‌تر شد. یورش نهایی عراقی‌ها به سمت دو هدف مهم، پل و مسجد جامع، آغاز شد. آن‌ها با بستن پل خرمشهر و دستیابی به مسجد جامع، اشغال خرمشهر را کامل کردند. مسجد جامع که اشغال شد دیگر مدافعان خانهای در شهر نداشتند. ناچار خودشان را از رودخانه به کوه‌تشیخ رساندند.

۱ تا ۳۰ مهر ۵۹

تهاجمی که از آخرین روز شهریور آغاز شده بود در پایان مهر هنوز به گرفتن خرمشهر نینجامیده بود. آبان ۵۹ در حالی از راه رسید که در نقاط مختلف شهر هنوز نیروهای مقاومت به عراقی‌ها آسیب می‌زدند و آن‌ها نتوانسته بودند بر شهر مسلط شوند.

۹ و ۱۰ مهر ۵۹

۹ مهر ارتش صدام بار دیگر با حمله‌ای سه جهته قصد تصرف خرمشهر را داشت. درگیری‌های خونینی رخ داد که ۱۰ مهر با تقویت نیروهای عراقی ادامه یافت اما پیشروی عراقی‌ها ناچیز بود.

۴ آبان ۵۹

چهارم آبان بخش اصلی خرمشهر که این سوی کارون بود به تصرف عراقی‌ها درآمد و مدافعان در آن سوی کارون که بخش کوچک شهر بود با حسرت به شهر اشغال شده می‌نگریستند.

۱ مهر تا ۴ آبان ۵۹

در دهه‌ی دوم مهر ۵۹؛ درگیری‌ها هر روز شدت بیشتری پیدا می‌کرد. طیف رنگارنگی از مدافعان در خرمشهر می‌جنگیدند؛ از نیروهای مردمی گرفته تا بچه‌های سپاه خرمشهر به فرماندهی محمد جهان‌آرا. تکاوران نیروی دریایی ارتش، نیروهای ژاندارمری و پاسداران بعضی شهرهای دیگر هم بودند.

